

Emil Zola. Urednik ruskega časopisa „Niva“ je objavil daljšo jako preišljeno kritično razpravo o nedavno umrlem poglavarju francoske naturalistiške šole. Bil je v Montreuxu ob genevskem jezeru, ko je zvedel, da je umrl Zola. V večji družbi je rekel Anglež Francozom: „Pri vas je občna narodna žalost“, hoteč s tem Francozom izraziti svoje sočutje za izgubo tako znanega pisatelja. A Francozi mu odgovoré: „Gotovo je, da v Zolovih spisih prevladuje ali dobro ali zlo; morda je v njih več zla, kakor dobrega.“ Dobro in zlo, pravi Sementkovskij, sta etična pojma, in po njih se mora soditi tudi Zola. Učeni ruski kritik nato dokazuje, da je Zolovo pisateljsko delovanje družbi več škodilo, kakor koristilo. „Zola je rekel, da on samo fotografira resnico, in to z dovršeno natančnostjo. Priznavam, da so njegovi popisi res fotografično natančni. A vsak fotograf more fotografirati ali to ali pa kaj drugega. Tako si tudi pisatelj-fotograf po lastni volji izbira predmete. Ako je torej Zola popisoval večinoma le izkvarjena čustva raznih nraavnih izprijencev in le redkokje navadne ali nraavno dobre ljudi, je iskati vzroka samo v tem, da je bil ali sam izprijen ali pa je hotel s tem doseči kake posebne efekte.“ Sementkovskij dokazuje družabno škodljivost Zolovega pisateljevanja iz statistike, katera kaže, da se je prodalo največ ravno onih romanov, ki opisujejo najgrje stvari.

Ernst Dümmler, znameniti nemški zgodovinar, je umrl 27. avgusta prošlega leta. Bil je predsednik centralne direktije, katera izdaje veliko delo „Monumenta Germaniae historica“. Dümmler je skozi celo življenje proučeval samo srednji vek in je napisal mnogo razprav. Za nas je važna njegova razprava „Über die älteste Geschichte der Slaven in Dalmatien“ iz l. 1856.

Indologija. Lasserova „Indische Alterthumskunde“ (leta 1844—1861) je že davno zastarela, in G. Brühler je mislil mesto nje izdati že v Londonu obširne „Indian Antiquities“. A pri londonskem zborovanju orientalistov l. 1892. se mu je strassburški založnik K. J. Trübner ponudil, da mu založi tako veliko delo. Georg Brühler je bil v Indiji od l. 1863. do 1880. in je proučil vse stroke indologije; od l. 1881. je bil profesor na Dunaju. Po celi Evropi je začel zdaj nabirati sotrudnikov za veliko celotno delo z naslovom „Grundriss der Indo-Arischen Philologie und Alterthumskunde“ („Enciclopedia of Indo-Arian Research“). L. 1895. so izdali prospekt za celo podjetje, ki bo obsegalo tri dele, katerih vsak bo štel mnogo čez tisoč strani leksikalne oblike. Prvi del ima obravnavati indski jezik, zgodovino indo-arijske filologije z dodatkom o indski paleografiji; drugi del bo obsegal zgodovino indske književnosti, zemljepis, narodopis, državne in zasebne starožitnosti, pravo in običaje; tretji del bo popisoval indske vere, modroslovje, zvezdoslovje z matematiko in umetnost. Brühler je umrl spomladi l. 1898, in zdaj je prevzel

vodstvo celega podjetja Lorenz Franz Kielborn. Seveda bo to ogromno delo dokončano šele v več letih.

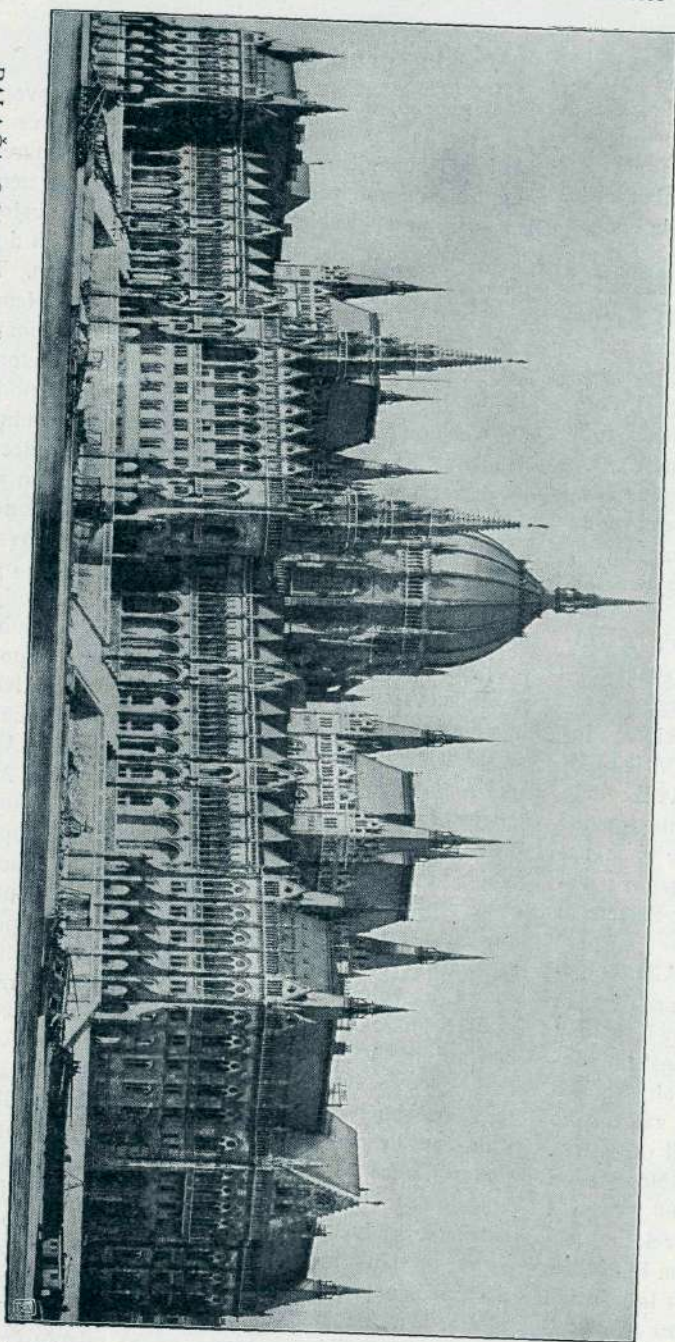
Vojska proti Venezueli.

V nedeljo, dne 7. decembra sta v imenu svojih vlad izročila zastopnika Nemčije in Anglije venezuelskemu zunanjemu ministru ultimatum, v katerem zahtevata, da venezuelska vlada takoj ustreže nemškimi oziroma angleškimi zahtevam. Poslednje obstoje v tem, da Venezuela izplača one tirjatve, ki jih dolguje nemškimi, oziroma angleškimi podanikom. Te vsote pa nikakor niso neznatne, kajti samo Nemci zahtevajo 12,282.000 bolivarov ali 9,825.600 mark. Tirjatve segajo nazaj do leta 1898. in tvorijo deloma odškodnino za škodo, ki so jo imeli evropski podaniki, večinoma trgovci in industrijci, povodom zadnjih ustankov, deloma pa plačilo za zgrajene železnice in druga večja javna podjetja. Zahteve Anglije so nekoliko manjše, a vendar znašajo nekaj milijonov. Nemška vlada je po svojem zastopniku že opetovano opozarjala Venezuelo na njene dolžnosti, a vsi opomini so bili zaman. Vlada je v svojem zadnjem odgovoru dné 24. januarja 1901 sicer nekaj obljubila, pozneje pa še na te malenkostne obljube popolno pozabila. Vrhutega so še venezuelska oblastva, civilna in vojaška, silno sovražno nastopala proti tujcem ter se sploh ravnala po znanem ameriškem načelu: Amerika Amerikanom! Vse to je napotilo Nemčijo, Anglijo ter v zadnjih dneh tudi Italijo, da so nastopile proti Venezueli z vso strogostjo in obrnile topove svojih vojnih ladij proti obrežnim utrdbam venezuelske republike. Dosedaj se sicer še ni vnela prava vojska, ker upajo merodajni krogi, da se preporna zadeva morda vendarle poravna po razsodišču, ki so ga nasvetovale severoameriške Zvezne države, vendar imajo Venezuelci že sedaj občutno škodo, ker so jim nasprotniki vtopili vse tri večje vojne ladije, ki so tvorile venezuelsko vojno mornarico, ter s kratkim bombardiranjem razbili nekaj utrdb. — Kako se ta razpor konča, seveda še ne moremo napovedati, a gotovo je, da Venezuela nima v svojih blagajnah toliko drobiža, da bi takoj v gotovini izplačala vse tirjatve. Bržkone se polasté upniki gotovih virov, iz katerih dobiva Venezuela svoje državne dohodke; najbrže si bodo prilastili carino v pristaniščih, in si na ta način poravnali stare tirjatve.

Ob tej priliki pa gotovo ne bo odveč, če čitatelje nekoliko poblížje seznanimo z deželo, v kateri se napovedujejo tako resni dogodki. Venezuela, „dežela vednih revolucij“, kakor jo po pravici nazivlja zgodovinar W. E. Curtis, je republika na severno-vzhodnem obrežju Južne Amerike ter meri nekaj nad en milijon kvadr. kilometrov. Lepo in rodovitno deželo namaka 1047 rek, izmej katerih je največja Orinoko. Prirodnih pristanišč je 32 in 50 zalivov, izmej

katerih največji Maracaibo obsega nad 2000 kvadratnih milj. Največja znamenitost dežele je 1700 angl. čevljev nad morsko gladino nahajajoče se jezero.

PALAČA OGRSKE DRŽAVNE ZBORNICE V BUDIMPEŠTI.

Polovica Venezuele so pašniki, tretjino pokrivajo obdelana polja, tretjino pa gozdi. Glavno mesto je Caracas. Tu je sedež vlade in vseh zunanjih zastopstev. Mesto je po železnici zvezano na eni strani s

trgovinskim pristaniščem La Guaira, ki je sedaj po blokadi zaprto zunanjim ladjam, na drugi strani preko Victorie in Valencie pa z drugim velikim, utrjenim pristaniščem Puerto Cabello, ki so ga dné 14. decembra bombardirale nemške in angleške vojne ladje. Trgovina v vseh teh in ostalih drugih obmorskih mestih je večinoma v rokah Evropecev; domače prebivalstvo se peča skoro izključno s poljedelstvom in živinorejo. — Zakonodaja je v rokah kongresa, ki sestoji iz senata in poslanske zbornice. Senatorje volijo poslanci, poslednje pa prebivalstvo; na 35.000 ljudi pride en poslanec. Oba zastopa skupno volita 16 članov zveznega sveta, ta pa predsednika republike, ki prestoluje v „rumeni hiši“. Sedanji predsednik republike je Castro, ki nima nikakih posebnih zaslug in državniške izkušnosti ter je, kakor venezuelski predsedniki sploh, prišel le slučajno na vrhunec. Posebnost venezuelska so njene revolucije, radi katerih slovi ta država po vsem svetu. Ponavljajo se redno skoro vsako leto. Večinoma se pojavljajo takole: Če kdo izmed „voditeljev“ vidi, da ima okoli sebe že dovolj prijateljev, podkupi bojaželjno prebivalstvo proti odškodnini 10 centov na moža ter se postavi na čelo armadi. Z njo se poda navadno v kako večjo dolino blizu glavnega mesta in pričakuje vladnih čet. Po prvem strelu, ki pa radi oddaljenosti običajno ne napravi večje škode, jo oba dela vdereta v mesto, in kdor se prvi polasti tiskarn in objavi poročilo o „sijajni zmagi“, ta je zmagovavec. Njegovi prijatelji dobé za plačilo mastne službe in v kratkem izpraznijo državne blagajne. V takih „bojih“ navadno zmagajo bližnje vladne čete, vsled česar se vlada ne menja redno vsako leto. Seveda se ne konča vsak upor tako enostavno in nekrvavo, in ravno sedaj se govori, da se hočejo nad Castrovo oblastnostjo zmaščevati poleg tujcev tudi domači nezadovoljni elementi, katere vodi Hernandez. Zunanje države premišlujejo, ali bi posegle v vojno ali ne. Sicer imamo „mirovno razsodišče“ v Haagu, a kdo se zanje zmeni, ko je na svetu toliko smodnika in topov? Sila je še vedno jačja od pravice . . .

